

Súčasťou sympózia bola exkurzia do blízkej oblasti známej vinohradníckou tradíciou a mnohými historickými a architektonickými pamiatkami. Účastníci navštívili obce Brhlovice, Bohunice a Sebechleby, ako aj najstaršiu historickú pamiatku mesta Levice, kamenný hrad z 13. storočia so zachovanou časťou hradného

areálu, Dóbovským kaštieľom a kapištánskou budovou s postupne sa obnovujúcou expozíciou vlastivedného charakteru. Navštívené kultúrnohistorické pamiatky sú výnimočným príkladom toho, ako človek dokázal využiť danosti vlastného životného prostredia a zachovať ich pre ďalšie generácie.

Zdena Krnáčová

Prvý geopark na Slovensku

Nedotknutá príroda ponúkla človeku svoje bohatstvo, on sa ho však zmocnil natoľko, až si prestal uvedomovať, že mu tým ponúkla len šancu na prežitie. Človek svojou činnosťou prírodné prostredie neustále pretvára, a tak sa krajina čoraz viac vzdaluje od pôvodného stavu. Súčasný obraz krajiny odzrkadľuje tisícročnú interakciu človeka s prírodou. Spolupôsobením prírodných podmienok a antropických aktivít sa vytvorili hodnoty, ktoré predurčujú prosperitu tohto regiónu či sídla.

Obraz banskoštiavnickej krajiny sa chápe ako hodnota, symbol, ako informačný nositeľ rôznych emocionálnych, zmyslových a estetických hodnôt. Bývalé kráľovské mesto Banská Štiavnica i jeho okolie rozkvitli a zažili najväčšiu slávu v období ťažby vzácnych kovov, najmä zlata a striebra. Po vyčerpaní zlata a striebromonosných rúd akoby tu zastal čas. Prírodné bohatstvo a kultúrnohistorické dedičstvo mu však dávajú šancu začať novú etapu rozvoja, odzrkadľujúcu sa v rozvoji cestovného ruchu.

Banskoštiavnickej krajina ponúka pestrú paletu prírodných a kultúrnohistorických zaujímavostí, ktoré však treba návštevníkom sprístupniť takou formou, aby nenastal opačný proces – jej devastácia. Bu-

dúcnosť tohto regiónu sa nesie v duchu obnovy lokality, aby návštevníci mohli obdivovať harmonické spojenie človeka s krajinou a obnovenými ekosystémami. Táto nie jednoduchá problematika sa začala riešiť prostredníctvom rozvojového projektu UNESCO *Geopark*, ktorého autorom a hlavným riešiteľom je Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Banskej Štiavnici a na odbornej časti projektu od r. 2000 spolupracujú ďalšie inštitúcie: Slovenská agentúra životného prostredia v Banskej Bystrici, Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici a Katedra UNESCO pre ekologické vedomie a trvalo udržateľný rozvoj TU Zvolen so sídlom v Banskej Štiavnici.

Podľa UNESCO Division of Earth Sciences sa vo väčšine krajín väčšmi zdôrazňuje ochrana živej prírody a menej sa zohľadňuje geologické dedičstvo. Preto UNESCO uviedlo program *Geopark* ako „novú stratégiu v záujme zvýšenia hodnoty tých miest na povrchu Zeme, ktoré sú kľúčovými svedkami jej histórie, ako nadstavbu existujúcich národných a medzinárodných iniciatív.“

Geopark Banská Štiavnica je novým rozvojovým projektom tohto regiónu. Jeho ambíciou je vybudovať spoluprácu s partnermi v cestovnom ruchu, obcami, múzeami, galériami, podnikateľmi a investor-

mi, a tak podnietiť záujem verejnosti o túto časť slovenskej krajiny s bohatou históriou a krásnou prírodou.

29. máj 2003 bol pre Banskú Štiavnicu, jej obyvateľov a návštevníkov dňom s veľkým D. Minister životného prostredia SR László Miklós slávnostne otvoril *Informačné centrum a stálu expozíciu Geoparku Banská Štiavnica*.

V Informačnom centre, ktoré sídli v budove Slovenského banského múzea – Berggericht na Námestí sv. Trojice č. 6 (tel. 045-6920681), sa môžu návštevníci zoznámiť s ďalšími realizovanými aktivitami v rámci projektu *Geopark*, ako napríklad vydanou *Regionálnou učebnicou environmentálnej výchovy pre I. ročník základných škôl*, ktorá už bola i regionálne distribuovaná. Pozornosť si zaslúži i *Náučný geologický chodník Paradajs* s 19 zastávkami, ktorý bude prezentovať 86 druhov hornín nachádzajúcich sa na povrchu Štiavnických vrchov. Tieto horniny sa významnou mierou podieľajú na zložitej geologickej stavbe stratovulkánu.

Jednotlivé časti geoparku – chodníky, trasy, areály – budú označené tabuľkami a budú ich sprístupňovať postupne. Návštevníci sa tam budú môcť orientovať prostredníctvom dvojazyčných sprievodcov a turistických máp.

O ďalších zaujímavostiach a plánovaných aktivitách v rámci projektu *Geopark* sa môžu návštevníci Banskej Štiavnice viac dozvedieť v spomínanom informačnom centre. V Informačnom liste, ktorý poskytuje základné informácie o *Geoparku*, sa uvádza: „*Geopark nie je len geologickým parkom, ale aj parkom turistickým, so zachovaným kultúrnym dedičstvom, udržiavaným prírodným prostredím a tiež neobmedzenými možnosťami ako príjemne stráviť čas.*“ Preto ho odporúčame do pozornosti turistom i návštevníkom Banskej Štiavnice a jej okolia.

Zuzana Líšková